

PROGRAMMA

25/26

Preview – versie 19 december 2025

Rotterdamse
Academie van
Bouwkunst

S2

PROGRAMMA

25/26

Studio 1	Studio's Semester 1		
Studio 2	Local Materials for Urgent Repairs	Materials, small building, A	EN
Studio 3	The Room and the City	Klein gebouw, A	
Studio 4	Thermal Practice	Middelgroot gebouw, A	EN
Studio 5	Passende huisvesting	(Middel)groot gebouw, A	
	Beter dan sloop: nieuw leven voor schoolgebouwen	Groot Gebouw, A	
Studio 6	Riads in Fez	Groot gebouw, A	
Studio 7	Van stoel tot stad	Groot gebouw, Ensemble, A	
Studio 8	Woonweefsel – verdichten zonder slopen	Ensemble, gemeenschap, A/S	
Studio 9			
Studio 10	Creative Incubators	Ensemble, S/A	EN
Studio 11	Housing Migrant Workers	Urban design, S	EN
Studio 12	Intense Stad	Wijk, stad, S	
Studio 13	Studio Uitpak	Regio, systeem, landschap, S	
	Colleges Semester 2		
	Kompas (a.k.a. koersbepaling)	Positie	
	Colleges Kwartaal 3		
	Rotterdam: proeftuin van de stadsvernieuwing	Grondslag & discours	
	Fundamentals#1 – tekenen, observeren en noteren	Praktijk in context	EN
	Denken over de wereld als ecologie (Filosofie)	Praktijk in context	
	Connecties	Disciplines & context	
	Colleges Kwartaal 4		
	Architectural Theory	Grondslag & discours	
	3d-theorie tekst-object	Grondslag & discours	EN
	Kritiek (Perspectief – discours – positie)	Positie	
	Veldonderzoek: Wonen op de Indische Galerij	Praktijk in Context	
	Fundamentals#3 – materiaal & tektoniek	Praktijk in Context	
	Landschapsmorfologie – verhalen in het landschap	Praktijk in Context	
	Cultural theory – Ghost Stories	Disciplines & context	

STUDIO 1: LOCAL MATERIALS FOR URGENT REPAIRS

Maarhuizen 1 - Open Monumentendag, September 2025
Image: Liam McClain

STUDIO 1: LOCAL MATERIALS FOR URGENT REPAIRS

Category
MATERIALS, SMALL BUILDING, A

Tutors
Eline Hoftiezer
Sjoerd Willem Bosch
Anna Zań

How can local bio- and geo-based materials be used to repair and transform existing farm structures, creating technically sound, atmospheric, and ecologically grounded interventions rooted in Groningen's material culture?

This studio investigates how local bio- and geobased materials— such as lime, clay, soil, hemp, straw, reed, and others- can be applied to urgent repairs in the Groningen region, with the Maarhuizen 1 farm as the central case study.

Students explore historic and contemporary material cultures, examining how materials have shaped local architecture, landscape, and economy. Through 1:1 material tests, site visits, references, and workshops, they study the technical and atmospheric potential of these materials and their integration into existing structures.

Research skills
Students explore historic and contemporary material applications and connect them to material flows, investigate technical building defects, and practice on-site mapping. Research by design is conducted through hands-on material testing, model making, drawing, and limited writing.

Communication skills
Students translate their research findings into a design proposal expressed through models (scene), technical drawings, material samples, and text. The aim is to communicate the relevance of the proposal to both professionals and the broader public.

The design assignment focuses on developing small-scale interventions that address real construction defects while introducing new ecological aesthetics. Reuse of on-site materials is encouraged, strengthening the dialogue between past and present practices. By grounding interventions in regional material logic, the studio aims to uncover meaningful ways to repair and reimagine Groningen's built environment.

STUDIO 2: THE ROOM AND THE CITY

Franz Ludwig Catel, Schinkel in Naples, 1824

STUDIO 2: THE ROOM AND THE CITY

Categorie
KLEIN GEBOUW, A

Docenten
DAVID KLINKHAMER
ROEL VAN DER ZEEUW

Onderzoeksvaardigheden
Kritische kwalitatieve en
kwantitatieve analyse van
stedenbouwkundige en
architectonische referenties,
middels meten, schetsen,
maquetteonderzoek, en
reflectie.

Communicatievaardigheden
Het reproduceren van de
kwalitatieve en kwantitatieve
aspecten van woonruimte
vanuit het onderzoek in
maquettes, beelden en
plattegrond.

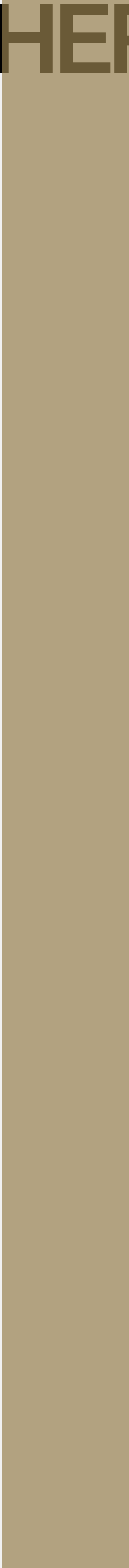
Het streven naar efficiëntie in woningplattegronden gaat ten koste van het wonen als ruimtelijke ervaring. Hoe kunnen huiselijke ruimtes weer ontworpen worden vanuit beoogde zintuiglijke kwaliteiten van licht, materiaal en de relatie tussen kamer en stad?

The Room and The City is een ontwerplab dat de woning opnieuw onderzoekt als ruimtelijke ervaring, in plaats van als een product van efficiëntie en optimalisatie. Terwijl hedendaagse plattegronden steeds vaker worden bepaald door (bouw)systemen en spreadsheets, richt deze studio zich op de kern van wonen: de zintuiglijke kwaliteiten van licht, materiaal, maat en de relatie tussen binnen en buiten.

Studenten analyseren eerst het ontastbare karakter van huiselijke ruimtes, gevolgd door een studie van het tastbare: hoe kamers zich verhouden tot elkaar en hoe kamers en gevels zich verhouden tot de stad. Ze werken binnen uiteenlopende stedelijke condities: van laan tot singel, van hof tot straat en onderzoeken hoe deze contexten de beleving van het wonen vormgeven.

De studio mondt uit in een speculatief woningontwerp van een grote stedelijke woning, waarin studenten hun eigen houding ontwikkelen. The Room and The City is een pleidooi voor wonen als beleving: ruimte vóór plattegrond.

STUDIO 3: THERMAL PRACTICE

STUDIO 3: THERMAL PRACTICE

Category
MIDDELGROOT GEBOUW, A,
ENGLISH

Tutors
CLAUDIO SACCUCCI
ROXANE VAN HOOF
ERIK JUTTEN

Heating and cooling buildings accounts for half of the EU's energy consumption. As a reaction regulations on insulation and performance are being increasingly tightened.

Common solutions to reduce energy consumption are high-tech and high-cost; they require the use of a considerable amount of resources and are often invasive and permanent.

In this studio we will propose an alternative. We will question the very idea of comfort and explore low-tech spatial interventions that reduce energy use and enhance thermal comfort. We will start from a careful observation. As an inhabitant of a site we will survey and map opportunities for comfort. We will look to historic and contemporary practices to inform our process. We center our approach around ideas of thriftiness, ingenuity and simple energy principles.

Research skills

The result is an active living environment that adapts and reacts to the seasons and exists in symbiosis with its surroundings and its inhabitants. We will focus on the prototype as tool of design and research, working with large scale prototypes for the duration of the studio.

Communication skills

STUDIO 4: PASSENDE HUISVESTING

STUDIO 4: PASSENDE HUISVESTING

Category
(MIDDEL)GROOT GEBOUW, A

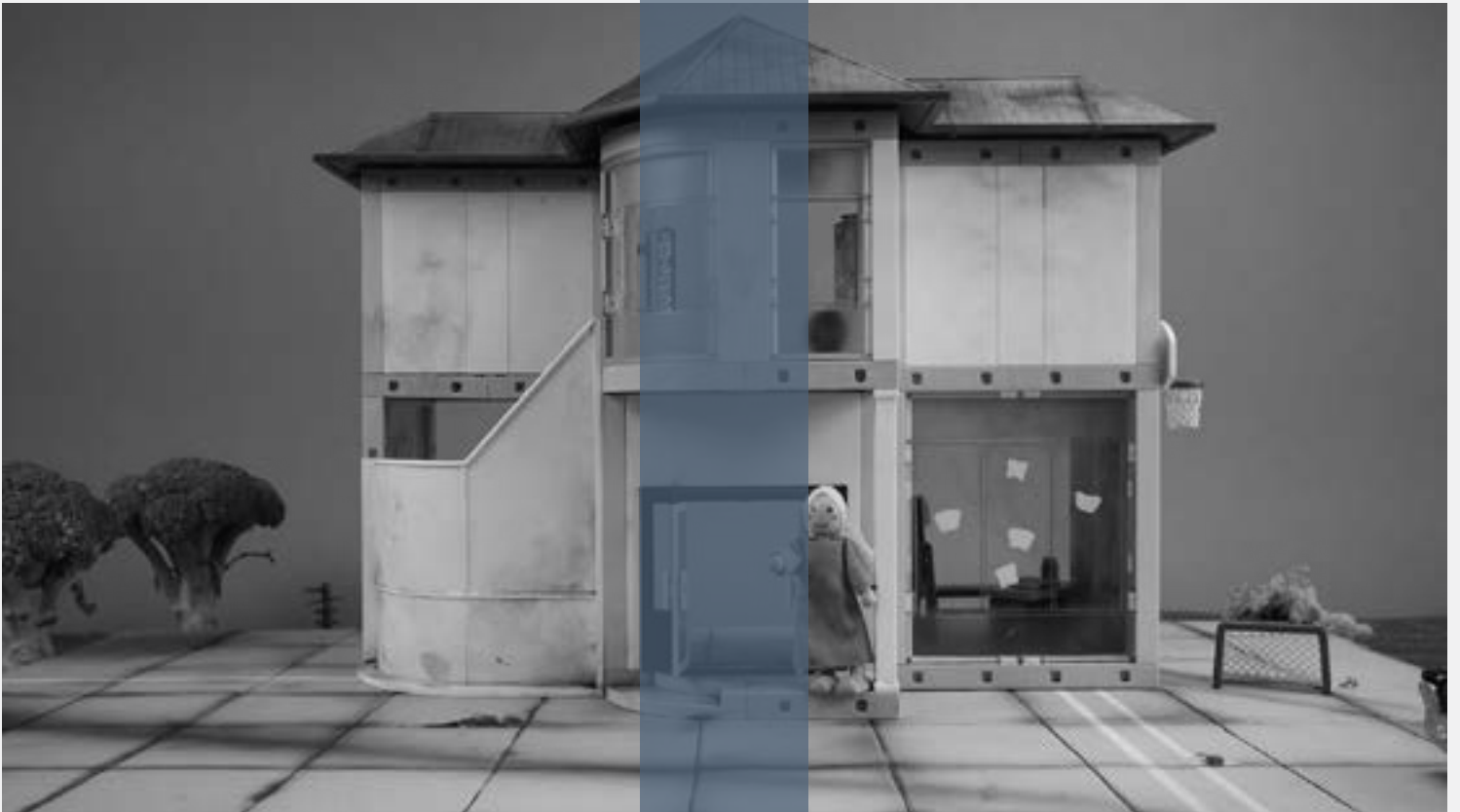
XXX

Tutors
XXX

Onderzoeksvaardigheden
xxx

Communicatievaardigheden
xxx

STUDIO 5: BETER DAN SLOOP – NIEUW LEVEN VOOR SCHOOLGEBOUWEN

STUDIO 5: BETER DAN SLOOP – NIEUW LEVEN VOOR SCHOOLGEBOUWEN

Categorie
GROOT GEBOUW, A

Docenten
LUISA JACOBSE
WOUTER DEEN
WILMA KEMPINGA
SVEN SCHOUTEN

Onderzoeksvaardigheden
Het onderzoek werkt aan een precieze analyse van het bestaande schoolgebouw: bestudering van de stedenbouwkundige situering, de typologische opzet (i.r.t. pedagogische uitgangspunten) en de bouwtechnische uitwerking laten de potenties zien voor het ontwerpen van een hernieuwde school.

Communicatievaardigheden
In de praktijk blijken veel betrokkenen bij scholenbouw (bestuurders, docenten, directie, ouders) moeilijk de potenties van bestaande (maar vaak verrommelde) scholen te zien. Deze studio benadrukt het belang van inzichtelijke communicatie over ontwerpen met 'leken' en hier instrumenten voor uitwerken.

Te veel scholen worden gesloopt voor nieuwbouw – terwijl bestaande, maar verouderde scholen zoveel potenties bieden voor een mooie en stimulerende leeromgeving met maximale CO2-reductie. Deze studio doet ontwerpend onderzoek voor deze maatschappelijke opgave.

In de huidige scholenbouw wordt veel te gemakzuchtig voor sloop&nieuwbouw gekozen. Vanuit economisch, cultureel-historisch en ecologisch oogpunt is het veel logischer om bestaande schoolgebouwen met gerichte aanpak voor een nieuwe gebruikperiode geschikt te maken.

In deze ontwerpstudio onderzoeken we de potenties van een bestaande basisschool uit de jaren '70. Veel van deze scholen zijn toe aan structurele renovatie, voldoen niet aan huidige gebruikseisen en hebben een slechte energiehuishouding.

Met een methode van ontwerpend onderzoek, ontwikkeld door stichting Mevrouw Meijer, gaan we aandachtig kijken naar de geschiedenis en bestaande kwaliteiten van het gebouw, het schoolerf en de relatie met de omgeving, de typologie, en de architectuur van het schoolgebouw.

In het ontwerpproces zal er feedback zijn vanuit de school over gebruik en programma, de adviseurs van Mevrouw Meijer lichten de benadering van kosten&CO2-reductie toe, met aandacht voor gebouwschil, en we besteden veel aandacht aan het werken met en presenteren door-middel van maquettes.

STUDIO 6: RIADS IN FEZ

Dar Drouj, Fez Foto: Fatima Eloussari

STUDIO 6: RIADS IN FEZ

Categorie
GROOT GEBOUW, A

Docenten
HANS VAN DER HEIJDEN
THEO VAN DE BEEK
HARMEN VAN DER WILT

at valt te leren van de woningbouwtypologie in plaatsen met een lange stedelijke geschiedenis? Concreet: hoe heeft de eeuwenoude palazzotypologie zich aangepast aan het Marokkaanse klimaat en cultuur?

We gaan op zoek naar de vitaliteit en duurzaamheid van de woningtypologie in de stad Fez (Marokko). Traditionele stadsblokken bevatten een rijke verzameling aan varianten op de palazzo-typologie, die in Marokko 'riads' heten. Daarin is de expressie en waarde van het hof net zo belangrijk als het exterieur van het blok. In de studio analyseren we gezamenlijk een reeks voorbeelden én ontwerp je een woongebouw. De realiteit van de productie en het bouwen is daarbij essentieel.

Eindproducten zijn elementaire plantekeningen met heel precieze traveestudies, waarop de materialen op hun architectonische en technische werking zijn onderzocht. Wij stellen ons de vraag waarom de Riads al zó lang functioneren, en leren van hun duurzaamheid.

Onderzoeksvaardigheden
De studenten lezen een aantal teksten over regionale woningbouwtypologie (o.a. Christ en Gantenbein). Elke student kiest een eigen riad als referentie en maakt een analyse van de relatie tussen plattegrond, doorsnede en gevel.

Communicatievaardigheden
Studenten oefenen met renderprogrammatuur en ontwikkelen communicatieve vaardigheden die direct toepasbaar zijn in het ontwerpdeel. Elke student maakt een gedetailleerde gekleurde traveestudie, zowel van het referentieproject als van het eigen ontwerp.

STUDIO 7: VAN STAD TOT STOEL

STUDIO 7: VAN STAD TOT STOEL

Categorie
GROOT GEBOUW, ENSEMBLE, S/A

Docenten
JEROEN GEURST
MARCEL LOK

De opgave bestaat uit het ontwerpen van een binnenstedelijk woon/werkmilieu op het terrein van de voormalige DSM fabriek. De vraag is hoe we de stedenbouwkundige schaal kunnen verbinden met de schaal van de woningen.

In deze studio maken we per 2 weken een schaalessprong. We starten bij de schaal 1:2000 van het stedenbouwkundig plan en eindigen bij de schaal 1:50 van het gevelfragment.

Tussen deze stappen doen we analyse oefeningen waarbij de typologie centraal staat als hulpmiddel bij het ontwerpen. We onderzoeken typen openbare ruimten, stedelijk weefsel, bouwblokken, gebouwen, ontsluitingen, woningen en gevels.

Onderzoeksvaardigheden
We onderzoeken al tekenend op alle schaalniveaus typologische referenties die we middels ontwerpend onderzoek testen op de locatie. De varianten worden gebruikt voor de keuzes die er te maken zijn in het ontwerpproces.

Communicatievaardigheden
Het communicatiemiddel is de tekening. In de studie worden studenten begeleid in de wijze van tekenen, zowel bij de analyse als in het ontwerp. De studenten worden daarnaast gevraagd een korte toelichting te schrijven waarbij het ontwerpproces centraal staat.

Door het werken met schaalessprongen worden studenten uitgedaagd om keuzes te maken. Door de typologie ontdekken studenten dat er een enorm reservoir aan typologische referenties beschikbaar is als gereedschap voor het ontwerpen.

Per stap wordt er gewerkt met varianten waardoor een breed perspectief op het vak ontstaat.

STUDIO 8: WOONWEEFSEL – VERDICHTEN ZONDER SLOPEN

Feijenoord ©Quirijn Kuchlein

Rotterdamse
Academie van
Bouwkunst

PROGRAMMA
25/26
S2

S2

STUDIO 8: WOONWEEFSEL – VERDICHTEN ZONDER SLOPEN

Categorie
ENSEMBLE, GEMEENSCHAP EN
BELEID A/S

Docenten
GABRIELE CARADONNA
ENRICO CORVI
JUTTA HINTERLEITNER
CARMEN JOSÉ

Research skills
Contextanalyse, casestudy-
onderzoek, systeemanalyse,
stakeholderanalyse en
ontwerpend onderzoek,
toegepast via iteratieve
ontwerprondes, reflectie en het
vertalen van theoretische kennis
naar concrete, uitvoerbare
ontwerpvoorstellen.

Communication skills
Visuele communicatie,
storytelling en stakeholder-
communicatie, ontwikkeld door
het maken van heldere posters,
routekaarten en diagrammen
die complexe ontwerp- en
systeemprocessen toegankelijk
en overtuigend presenteren
voor een divers publiek.

Hoe kunnen bestaande Rotterdamse bouwblokken duurzaam worden verdicht zonder sloop, door ontwerpstrategieën te integreren met ruimtelijke, sociale, bestuurlijke en financiële systemen?

In deze studio onderzoeken studenten hoe bestaande stadswijken in Rotterdam kunnen worden verdicht door herontwerp en hergebruik van bouwblokken uit 1890–1930.

Centraal staat het herinrichten van binnenterreinen en woningplattegronden om beter aan te sluiten bij actuele woonvragen, met behoud van het bestaande bouwbestand. De studio combineert architectonisch en stedenbouwkundig ontwerp met systeemdenken: studenten analyseren grondpolitiek, financiering, gemeentelijke governance en sociaal-maatschappelijke contexten die van invloed zijn op de uitvoerbaarheid van hun ontwerp.

Aan de hand van casestudies in Rotterdam ontwikkelen studenten integrale visies op wijk-, blok- en woningniveau. Daarnaast maken zij routekaarten die laten zien hoe ontwerpen gerealiseerd kunnen worden in samenwerking met bewoners, overheden en andere stakeholders. Ontwerp en systeemanalyse vormen hierbij één onlosmakelijk geheel.

STUDIO 9:

STUDIO 9:

Categorie

Docenten

Onderzoeksvaardigheden

Communicatievaardigheden

STUDIO 10: CREATIVE INCUBATORS

STUDIO 10: CREATIVE INCUBATORS

Category
ENSEMBLE, S/A

Tutors
CHIARA MAZZARELA
PIERRE PSKAUTER
FRANCISCO SANTOS

Creativity can spark new forms of urban development and foster urban commons. How can we design creative incubators as permanent cultural, social and production nodes in neighborhoods and simultaneously integrate these within a broader ecosystem vision as an innovation network in the urban fabric?

This studio focuses on designing creative incubators as productive nodes within socio-cultural local ecosystems. Through design-based research, the studio explores alternative development models and collective forms of urban innovation through spatial design and commons-based platforms.

The studio emphasizes collaboration, encouraging students to share knowledge, expand skills, and develop critical, value-driven perspectives as designers. Digital commons—open platforms, shared data, and collaborative tools—are integrated into the design process to support inclusive and participatory development of new forms of creative urban spaces.

Research skills
Analysis of urban contexts by mapping creative ecosystems; qualitative fieldwork urban analysis; quantitative urban data analysis; urban policy studies; design-led research; architecture design for spatial scenarios; commons-based participatory investigations.

Communication skills
The course offers a range of urban theories structured around participation and community-building. It proposes the development of storytelling skills, application of action-research methodologies, and reasoning policy-level dialogues.

STUDIO 11: HOUSING MIGRANT WORKERS

STUDIO 11: HOUSING MIGRANT WORKERS

Category
URBAN DESIGN, S, ENGLISH

Tutors
RENZO SGOLACCHIA
PIERO MEDICI
IZABELA SŁODKA

How can we conceive and design truly flexible housing for migrant workers in the “plural city” to stimulate their emancipation from agencies’ control and foster freedom, moving beyond containerised living towards urban architectural engagement?

This studio explores the phenomenon of contemporary migrant workers’ housing considering their spreading on urban and extra urban scale in the Netherlands, where flexible housing (flexwoningen) often reinforces corporate control and limits livability. Students will critically reimagine housing as an urban architectural act that supports migrant agency and integration.

Through methods such as walking, mapping, and designing, the studio encourages a shift from unit-scale thinking to medium-sized urban interventions. The aim is to propose alternative housing models that promote plurality, interaction, and emancipation, challenging existing logistical and normative frameworks. The studio emphasizes research by design, self-defined investigation trajectories, and graphic communication strategies to articulate spatial and social alternatives.

Research skills
Students will develop skills in walking as phenomenological inquiry, critical mapping of urban and social data, and analytical design research focused on housing typologies, logistical systems, and participatory frameworks within migrant worker contexts.

Communication skills
Students will strengthen visual communication through sketches, hand-drawings, poster layout design, axonometric drawing, and perspective collage. Emphasis is on clarity, hierarchy, and narrative coherence in presenting research and design proposals.

STUDIO 12: INTENSE STAD

De esch als onderdeel van Rotterdam Oostflank. (Gemeente Rotterdam / Jeroen van Kesteren)

STUDIO 12: INTENSE STAD

Categorie
WIJK, STADS, S

Docenten
IVAR BRANDERHORST
JEROEN VAN KESTEREN
STEFAN PRINS
PAUL SWAGERMAN

Waar kan een stad intensiveren zonder haar ziel te verliezen? Hoe ontwerp je een toekomst waarin verdichting, waterveiligheid, economie, natuur en leefkwaliteit elkaar juist versterken?

De Esch staat aan de vooravond van een grote stedelijke transformatie door de aangekondigde stadsbrug, wat een forse verstedelijkingsopgave met zich meebrengt. Tegelijkertijd heeft het waardevolle groene en natte ecologische structuren en buitendijks landschap.

In deze studio ontwikkel je visie, strategie én vorm. Je ontwerpt een hybride stadsblok én een stedenbouwkundig raamwerk voor De Esch richting 2050. De studio verkent de spanning tussen het grootstedelijke ritme en de kwaliteiten van rust, lucht en landschap aan de rivier. De opgave vraagt om sterke conceptvorming en het vermogen om te schakelen tussen schaalniveaus.

Onderzoeksvaardigheden
Onderzoek naar hybride stadsblokken (wonen & werken) en referenties komt aan bod. Je leert schakelen tussen de schaal van stadsblok en stadsdeel. Ook de analyse en positionering van De Esch binnen de metropolitane context wordt behandeld.

Communicatievaardigheden
Professioneel presenteren en overtuigend communiceren komen aan bod. Dit wordt ingevuld met aandacht voor storytelling, beeldtaal en de eindpresentatie.

STUDIO 13: STUDIO UITPAK

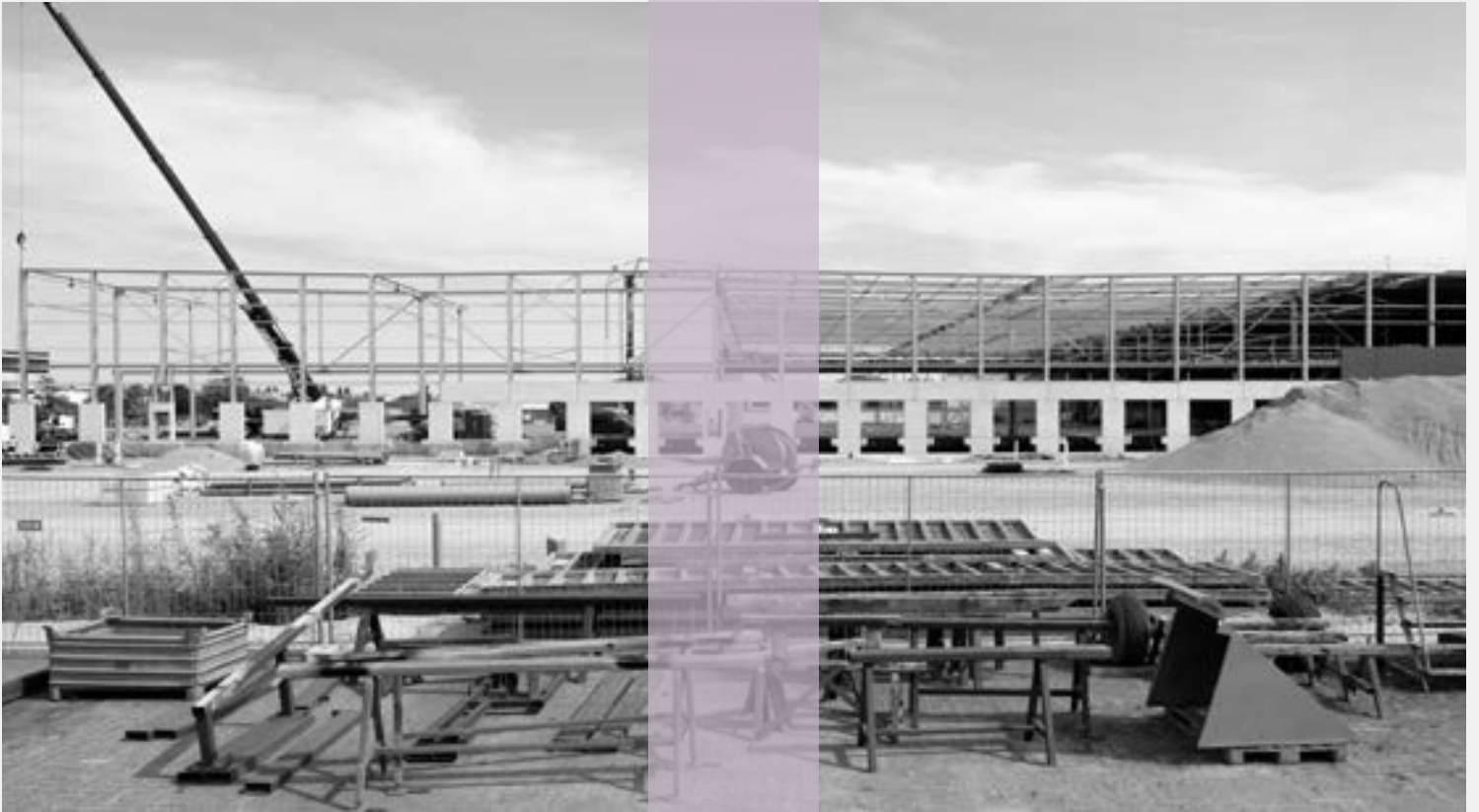

Foto Rufus de Vries: serie 'Werklocaties' - Barendrecht 2022

STUDIO 13: ALTERNATIVE DUTCH REALITIES

Categorie
REGIO, SYSTEEM, LANDSCHAP, S

Docenten
NANCY SMOLKA
MERTEN NEFS
IVAN THUNG
JIN-AH DUIJGHUISEN

Onderzoeksvaardigheden
Studenten gebruiken diverse onderzoeksmethoden om de maatschappelijke en ruimtelijke context van distributiecentra te analyseren, zoals het maken van een tijdlijn, stroomdiagrammen, programmastudies en scenario's voor de toekomst van logistieke hallen.

Communicatievaardigheden
De studio richt zich op het visueel communiceren van onderzoeksresultaten door middel van beelden (scenario's, knelpunten en blauwdrukken), waarmee ontwerpkeuzes helder en overtuigend worden gepresenteerd aan verschillende doelgroepen zoals beleidsmakers en ontwerpers.

Hoe kunnen leegstaande of onderbenutte logistieke hallen herbestemd worden, rekening houdend met circulaire systemen, multifunctioneel gebruik, en integratie in het landschap?

Studio Uitpak onderzoekt hoe grote logistieke hallen, nu nog vaak plat, monofunctioneel en ruimtelijk geïsoleerd, intensief en multifunctioneel ontworpen kunnen worden als deel van de stedelijke omgeving. In de huidige context van transitie, groei en geopolitieke spanningen is er veel vraag naar logistieke ruimte. Tegelijkertijd wordt die ruimte ook geclaimd door wonen en natuur. Robotisering en andere technologieën veranderen de typologie van logistieke hallen. Het is dus noodzakelijk om naar alternatieve vormen te zoeken voor de intensivering van het logistieke landschap, waarin functies zoals circulaire maakindustrie, wonen, energievoorziening en ecologie samengaan.

In de studio analyseren studenten de maatschappelijke, economische en landschappelijke context van distributiecentra en ontwikkelen ontwerpstrategieën die flexibel, circulair en toekomstbestendig zijn. Hoe kunnen loodsen bijvoorbeeld hergebruikt worden in de toekomst?

Studenten werken met drie ontwerppaden: economie, klimaat/landschap en wonen. Het onderzoek is diep geïntegreerd in het ontwerp, met de nadruk op knelpunten, scenario's en programma's die richting geven aan hun visies voor de herbestemming van deze XL-structuren.

THEORIEPROGRAMMA

ERNIE MELLEGERS
SJOERDIEKE NICOLSON-FEENSTRA
JEROEN VISSCHERS

Ontwerpen vormt de kern van zowel de masteropleiding Architectuur als de masteropleiding Stedenbouwkunde. Ontwerpen vereist vaardigheid en kennis: concreet, conceptueel en contextueel. Een sterke theoretische component in het curriculum draagt bij aan de ontwikkeling hiervan. Een voorbeeld daarvan is het programma van (werk)colleges, dat gericht is op het definiëren door de studenten van hun eigen positie binnen de architectuur of stedenbouw, zodat ze hun eigen motivatie en productie in een breder theoretisch en historisch kader kunnen plaatsen. De (werk)colleges verschaffen de feitelijke kennis, het inzicht in de actuele en historische discourses en de onderzoeksmethodes waarmee de studenten een referentiekader kunnen ontwikkelen.

Dit referentiekader omvat specifieke kennis over de eigen discipline en bijvoorbeeld sociale, economische, politieke, culturele, ecologische en technologische relaties of interacties. Het vormt de (individuele) context voor het ontwerpend denken en handelen van de student.

Bovendien wordt met dit referentiekader het reflecteren op het eigen ontwerpend handelen en dat van anderen geactiveerd. Het stelt de studenten in staat om zich als ontwerper te positioneren binnen hun eigen vakgebied en uitspraken te doen over de rol van hun eigen beroepsuitoefening binnen de maatschappelijke realiteit.

Het collegeprogramma kent verschillende categorieën (domeinen) met een eigen nadruk, focus en doel:

De categorie grondslag & discours richt zich op de bredere historische en theoretische kennis van disciplines, context en discourses. De bijbehorende opdrachten zijn thematisch opgezet, met chronologisch, geografisch en cultureel een zo breed mogelijke scope.

Deze opdrachten hebben tot doel om door middel van onderzoek inzichten op te doen en met deze bevindingen connecties te identificeren en beredeneren, – in zowel tekst als beeld.

De categorie positie met onderzoeks- en reflectieopdrachten is erop gericht de studenten hun eigen positie binnen hun discipline en ten opzichte van andere disciplines, discourses of een specifiek onderwerp te laten ontdekken en definiëren. De afronding van de opdrachten is er mede op gericht dat de studenten (met verschillende media en methoden) de eigen conclusies en positie verwoorden of verbeelden.

De categorie praktijk in context biedt een theoretische verkenning van de praktijk in de disciplines stedenbouw en architectuur en richt zich op verschillende essentiële componenten en fenomenen, zoals bijvoorbeeld tektoniek, typologie en morfologie. De nadruk ligt op de inhoudelijke wordingsgeschiedenis van deze componenten, zodat de studenten leren herkennen hoe ze daarmee en daarbinnen kunnen werken en hoe ze deze verder kunnen ontwikkelen of aanpassen aan de actualiteit. Dit is een analytische, actieve aanpak met aandacht voor communicatieve vaardigheden.

De categorie disciplines & context gaat in op de praktische, theoretische en conceptuele relatie van stedenbouw en architectuur met kunst, cultuur en design. Dit gebeurt door in te zoomen op zowel de individuele, autonome rol van stedenbouw en architectuur als op de directe raakvlakken. De onderzoekopdrachten zijn analytisch-theoretisch van opzet, met aandacht voor het effectief verwoorden en verbeelden van de eigen bevindingen en conclusies.

Het collegeprogramma levert gedurende de hele opleiding 18 ECTS op, waarvan 10 ECTS voor verplichte colleges en 8 ECTS voor vrij te kiezen colleges. De vrij

te kiezen colleges bieden de studenten de mogelijkheid om het programma (met de verplichte colleges als basis) nauwer aan te laten sluiten bij hun eigen ontwikkeling en positie. Enkele colleges zijn thematisch of inhoudelijk verbonden aan een parallel lopende studio en houden hetzelfde ritme aan. Deze inhoudelijk gekoppelde colleges en studio's kunnen apart of gekoppeld gevolgd worden. De kwartaalcolleges worden gehonoreerd met 2 ECTS en de semestercolleges met 4 ECTS.

De verplichte colleges zijn (totaal 10 ECTS):

Architectuur: Architectuur- en stedenbouwgeschiedenis, Architectuurtheorie, Architectuurgeschiedenis, Fundamentals (1x – in verschillende versies aangeboden).

Stedenbouw: Architectuur- en stedenbouwgeschiedenis, Stedenbouwtheorie, Stedenbouwgeschiedenis, Fundamentals (1x – in verschillende versies aangeboden).

KOMPAS (A.K.A. KOERSBEPALING)

Categorie
POSITIE

Docent
VIOLETTE SCHÖNBERGER &
ERNIE MELLEGER

Dit werkcollege stimuleert de student tot een individuele, inhoudelijke benadering van een positie binnen de architectuur- en stedenbouw. Daarmee wordt de student gefaciliteerd bij het volgen van een persoonlijk-professionele fascinatie en het daaruit bepalen van een eigen kritische positie in het vak.

Kompass richt zich op studenten die zich voorbereiden op de afstudeerfase en biedt ruimte voor verdieping van de persoonlijk-professionele ontwikkeling binnen theorie en praktijk. Er wordt gewerkt met verschillende kortere oefeningen die als een estafette geordend zijn waarin onderzoek, verbeelding en positionering aan de orde komen. We werken met verschillende bronnen en methoden, zowel als groep als individueel.

Praktisch
College Semester 2
Donderdagen 19.00 – 22.00
Bijeenkomsten: 14
Studiebelasting: 4 ECTS
Deelnemers: 16 - inschrijving
alleen voor studenten die 3
studio's succesvol afgerond
hebben.

Het werkcollege heeft niet als eindproduct de ontwerpopgave waaraan tijdens het afstuderen wordt gewerkt, maar levert een met onderzoek(ingen) onderbouwd statement op dat als vertrekpunt dient voor het atelier Afstudeeropgave. Er wordt veel ruimte geboden om dit raamwerk zelf te vullen, vanuit het snijvlak tussen de vakinhoudelijke en maatschappelijke interesses die als een rode draad door het werk in praktijk en studie lopen. Het eindproduct is redelijk vrij, maar het omvat in ieder geval een geschreven of geïllustreerd statement/ onderzoeksverslag waarin de fascinatie, het onderzoek en de opgedane inzichten zijn uitgewerkt.

STEDENBOUWTHEORIE - DE RELATIE TUSSEN HET FYSIEKE EN HET SOCIALE

Categorie
GRONDSLAG & DISCIPLINE

Docent
CHRIS VAN LANGEN

In de collegereeks Stedenbouwtheorie verkennen we stedenbouwkundige theorieën, stellingen en/of opvattingen vanuit de actualiteit van de stedenbouwkundige praktijk. Een dergelijke verkenning van momenten (of één moment) uit het theoretisch corpus van de stedenbouw levert relevante inzichten in en kennis van het vak en de discipline op. Tegelijkertijd biedt het zicht op de mogelijkheden om de stedenbouw, vanuit en in relatie tot de weerbarstige werkelijkheid, door te ontwikkelen.

In het collegejaar 2025-2026 richten ons op één van de fundamentele onder, of drijvende krachten van, de stedenbouw: de relatie tussen het fysieke en het sociale domein. Zowel in de stedenbouwtheorie als de stedenbouwpraktijk is die relatie al decennia een belangrijk onderwerp en voer voor discussie. In de reeks zullen we het centrale thema primair 'aanvliegen' door de gezamenlijk de essaybundel 'Fysiek volgt Sociaal' te lezen. In die bundel wordt het thema vanuit verschillende perspectieven belicht én worden relaties gelegd met nauw gerelateerde thema's (zoals 'de rechtvaardige stad').

Praktisch
College kwartaal 3
Donderdagen 19.00 – 22.00
Bijeenkomsten: 14
Studiebelasting: 2 ECTS
Deelnemers: 20

ARCHITECTUURGESCHIEDENIS– ROTTERDAM: PROEFTUIN VAN DE STADSVERNIEUWING

Categorie
GRONDSLAG & DISCOURS

Docent
LARA VOERMAN
ANDREA PRINS

Praktisch
College Kwartaal 3
Donderdagen 19.00 – 22.00
Bijeenkomsten: 7
Studiebelasting: 2 ECTS
Deelnemers: 20

Architectuurgeschiedenis is, net als een ontwerp, een bouwwerk van feiten, verhalen en thema's. Maar hoe bouw je zo'n structuur op? En hoe kun je de verhalen en principes uit de geschiedenis van een plek inzetten in je eigen ontwerppraktijk? In deze collegereeks onderzoeken we die vragen aan de hand van de stadsvernieuwing in Rotterdam – een periode van ongeveer twintig jaar (1970–1990) waarin zo'n kwart miljoen oude en nieuwe Rotterdammers niet alleen betere en ruimere woningen kregen, maar ook bomen in de straten, buurtparken, speelplaatsen en andere sociale voorzieningen.

In deze collegereeks gebruiken we het verleden om het heden beter te begrijpen. Architectuurgeschiedenis wordt ingezet als kritische spiegel voor actuele ontwerpvragestukken uit je eigen praktijk. Heden en verleden zijn tenslotte onlosmakelijk met elkaar verbonden. Soms blijken zogenaamd nieuwe ideeën al eerder te zijn toegepast. Andere vanzelfsprekendheden blijken bij nader inzien helemaal niet zo universeel. Door met een historisch perspectief te kijken, ontstaan onverwachte invalshoeken voor de ontwerp vragen waar je nu zelf aan werkt – in je studie en praktijk.

FUNDAMENTALS#1 – TEKENEN, OBSERVEREN EN NOTEREN

Category
PRAKTIJK IN CONTEXT

Tutor
FRITS PALMBOOM & FRANZ
ZIEGLER

Practical
College Kwartaal 3
Thursdays 19.00 – 22.00
Sessions: 7
Study load: 2 ECTS
Participants: 20

Dit werkcollege uit de reeks Fundamentals richt zich op:

- hoe wij als ruimtelijke ontwerpers denken, kijken en handelen;
- hoe we ons mentaal en fysiek verhouden tot de ruimte om ons heen;
- hoe we de ruimte ‘lezen’ en begrijpen;
- hoe we onze weg erin vinden en hem naar onze hand te zetten.

We zijn geïnteresseerd hoe dat doorwerkt in de dagelijkse vaardigheden van de ontwerper: de wijze van tekenen, observeren en noteren. De tekening is niet alleen een medium waarin we als ontwerpers de uitvoering vastleggen. Het is ook de inzet en aanzet voor elk ontwerpgesprek waarin we opdrachtgevers, participanten en vakgenoten uitnodigen tot feedback. Ook is de tekening en de activiteit van het tekenen zelf een manier waarop we als ontwerper naar de wereld kijken. Het is de lens waarmee we observeren, keuzes maken en nadruk leggen. Tot slot is het tekenen het externe werkgeheugen van de ontwerper, hier testen we ruimtelijke ideeën, verkennen we mogelijkheden en vormt de ruimte waarin we ontwerpen. Het tekenen is essentieel voor de inbreng van ontwerpers in complexe maatschappelijke opgaven die alleen door interdisciplinaire samenwerking kunnen worden aangepakt; door te tekenen kunnen ontwerpers daarin ‘het verschil maken’ en iets extra’s teweegbrengen ten opzichte van andere disciplines.

DENKEN OVER DE WERELD ALS ECOLOGIE (FILOSOFIE)

Categorie
PRAKTIJK IN CONTEXT

Docent
KATRIJN VAN DE VRANDE

Praktisch
College Kwartaal 3
Donderdagen 19.00 – 22.00
Bijeenkomsten: 7
Studiebelasting: 2 ECTS
Deelnemers: 20

Een kenmerk van de mens is van oudsher de drang om de omgeving te verbeteren, om het bestaande te transformeren naar iets beters. Architecten en stedenbouwkundigen worden opgeleid om situaties te analyseren en oplossingen te bedenken, met als doel de ruimte en de gebouwde omgeving te verbeteren vanuit het perspectief van de mens. Ze stellen zich voor hoe een plek of een gebouw de menselijke behoeften kan vervullen, of hoe een plek beter kan functioneren. De mens heeft de aarde in zo'n mate veranderd, dat de sporen van zijn handelen overal zichtbaar zijn: in de bodem, de lucht, op de oppervlakten. Elk ingrijpen in de wereld, elke wijziging aan de aarde, draagt de handtekening van menselijke wil. Deze controle is niet zonder gevolgen. Door onze omgeving aan de menselijke wil te onderwerpen, ontketent de mens processen die hij niet altijd kan beheersen. In zijn streven naar verbetering lijkt hij de controle over de ruimtelijke componenten waarin we leven uiteindelijk misschien wel verloren. En nu beginnen de ruimtes als lucht, zee of bodem zelf de drijvende krachten te worden, die de mens niet langer onder controle heeft, maar de mensheid dwingt om te reageren. In het college gaan we dieper in op de begrippen zoals bodem of lucht en andere. Vanuit welke ruimtelijke verborgen principes en aannames denk je eigenlijk als ontwerper? En ben je als ontwerper moreel verantwoordelijk voor het werk dat je creëert? Is niet-bouwen, niet-maken, ook een serieuze optie voor ons, creërende wezens?

CONNECTIES

Categorie
DISCIPLINES & CONTEXT

Docent
MARINA VAN DEN BERGEN

Connecties: onvoorziene associaties, nieuwe perspectieven, onverwachte inzichten, schurende standpunten, en mogelijk ongemakkelijke confrontaties.

Academie en werk zijn soms een zwart gat, geen ander licht dringt binnen. Maar voorbij het zwarte gat is een hele wereld. De wereld waartoe architectuur en stedenbouw door hun aard zich moeten verhouden. Het werkcollege Connecties speelt zich daarom grotendeels af buiten de muren van het leslokaal, in musea, theaters, debatzalen, poppodia,..... Deze bezoeken materialiseren zich uiteindelijk in een collectief gemaakt eindproduct bestaande uit een bundeling van geschreven recensies en reflecties.

Architectuur en stedenbouw zijn niet los te beschouwen van een fysieke, historische en maatschappelijke context. Geworteld in de werkelijkheid heeft een ontwerp een interne logica, maar het verhoudt zich ook altijd tot een externe realiteit. In het werkcollege Connecties wordt de studenten gevraagd deze externe realiteit te verkennen en ontdekken en naar aanleiding hiervan te reflecteren over (de eigen positie binnen) het vakgebied in het licht van hedendaagse vraagstukken.

Praktisch
College Kwartaal 3
Donderdagen 19.00 – 22.00
Bijeenkomsten: 7
Studiebelasting: 2 ECTS
Deelnemers: 20

ARCHITECTURAL THEORY

Category
GRONDSLAG & DISCOURS

Tutor
MATTEO BASSO

There is a growing interest in theory within our discipline. The authors of articles in theory-focused magazines like OASE, ARCH+, and LOG – for example - are often practicing architects as well as (architectural) thinkers. Architects, and urban designers also, aim to critically relate to the disciplines from a theoretical framework. They increasingly count practice-oriented research to their field of work, in which theory is employed as an inspirator and an instrument.

Discussing the role of the discipline in the built environment is only possible with an understanding of the historical and current theoretical discourses and the role(s) of theory itself. This lecture series facilitates the development of this understanding through engaging with theoretical texts – in the intimacy of the close reading. Each semester, the Architecture Theory course explores a different topic.

Praktical
College Kwartaal 4
Donderdagen 19.00 – 22.00
Bijeenkomsten: 7
Studiebelasting: 2 ECTS
Deelnemers: 20

This course is English spoken.

3D-THEORIE TEKST-OBJECT

Categorie
GRONDSLAG & DISCOURS

Docent
JASPER DE HAAN
WALTER VAN BROEKHUIZEN

Praktisch
College Kwartaal 4
Donderdag 19.00 – 22.00
Bijeenkomsten: 7
Studiebelasting: 2 ECTS
Deelnemers: 20

Zoals Vitruvius al zei: Architecten die zich zonder studie uit boeken tot geoefende vaklui hadden opgewerkt, slaagden er dan ook niet in een gezag te verwerven zoals dat overeenkwam met hun inspanningen. Zij die daarentegen uitsluitend vertrouwden op theoretische redeneringen en studieboeken, hebben mijns inziens niet de realiteit, maar haar schaduw nagejaagd. Diegenen echter die zich in beide grondig hebben geschoold, bereikten voorzien van als het ware alle wapenen, hun doel snel en met gezag. Neemt niet weg dat het moeilijk is om lezen, schrijven, denken, tekenen, ontwerpen en maken te combineren. Maar precies dat is wat wij wel gaan oefenen in dit (werk)college.

Het doel van de cursus is om de technieken en middelen van representatie bloot te leggen die een praktiserend architect ter beschikking staan. Hiervoor gebruiken we Stan Allens essaybundel 'Practice' als referentiekader. In dit boek behandelt Allen de vragen over architectonische representatie en de relatie ervan tot de hedendaagse 'crisis van de representatie'. Want, wat moet er gerepresenteerd worden? Hij legt de nadruk op de overgang van mechanische en analoge middelen (tekenen) naar de opkomst van 'digitale technologieën', en hun impact op architectonische representatie.

KRITIEK (PERSPECTIEF – DISCOURS – POSITIE)

Categorie
POSITIE

Docent
ABE MINNEMA

Praktisch
College Kwartaal 4
Donderdagen 19.00 – 22.00
Bijeenkomsten: 7
Studiebelasting: 2 ECTS
Deelnemers: 20

Als architect of stedenbouwkundige handel je allereerst vanuit je eigen perspectief. Het kunnen toepassen en loslaten van dit perspectief, of het herzien hiervan is een essentiële vaardigheid. In deze kritiek ligt de focus op het belang van de bewoner en de maatschappelijke context en het ontwikkelen en duiden van je maatschappelijke positie als ontwerper. Aan de hand van analyse van de context, een beoordeling van de huidige maatschappelijke ontwikkelingen als het woningtekort, afnemende biodiversiteit en een groeiende ongelijkheid in de stad, gaan we aan de slag met de vaardigheid om een ontwerpprobleem te beschouwen, en te bekritisieren.

We nemen een vrije rol aan, waarbij we onze interpretatie gaan duiden zonder daarop afgerekend te worden, en gaan op zoek naar de juiste verwoordingen van onze eigen interpretatie en intuïtie. In combinatie met onderzoek en gesprekken met bewoners bouwen we zo samen aan een individuele maatschappelijke en kritische positie ten opzichte van het werkveld. Hierbij werken we toe naar een geschreven kritiek, waarbij specificiteit en het vinden van je eigen positie als ontwerper het hoofddoel zijn.

VELDONDERZOEK: WONEN OP DE INDISCHE GALERIJ

Categorie
PRAKTIJK IN CONTEXT

Docent
ROBERT-JAN DE KORT

Praktisch
College Kwartaal 4
Donderdagen 19.00 – 21.00
Bijeenkomsten: 7
Studiebelasting: 2 ECTS
Deelnemers: 20

In het werkcollege 'Wonen op de Indische galerij' ontdekken studenten hoe een persoonlijke fascinatie kan uitgroeien tot een volwaardig architectonisch onderzoek. Centraal staat de studie van woningtypologie, waarbij studenten leren hoe historische woningen doorgrond kunnen worden om aan te wenden in hedendaagse toepassingen. Volgens architect N. John Habraken (1988) leert het analyseren van typologische ontwerpprincipes ons hoe we deze kunnen transformeren naar huidige waarden.

Dit jaar staat een weinig belicht maar intrigerend woningtype centraal: de Nederlands-Indische galerijwoning. Dit type ontstond ruim vierhonderd jaar geleden, toen Nederlandse kolonisten in het toenmalige Nederlands-Indië hun bouwpraktijken moesten aanpassen aan het tropische klimaat. Geïnspireerd door traditionele Javaanse architectuur ontwikkelden zij een open en klimaatadaptief woningtype, waarvan de indeling met voor-, binnen- en achtergalerijen een bijzondere manier van bewonen mogelijk maakte.

De galerijwoning groeide uit tot het standaard woningtype in de Nederlandse kolonie, maar bleef in de Nederlandse woningbouwgeschiedenis grotendeels onderbelicht. In dit college analyseren we de ruimtelijke en culturele kenmerken van dit type, onderzoeken we de relatie met Indonesische bouwtradities binnen een koloniale en postkoloniale context, en reflecteren we op de relevantie ervan voor actuele woonopgaven in zowel Indonesië als Nederland.

FUNDAMENTALS#3 – MATERIAAL & TEKTONIEK

Categorie
PRAKTIJK IN CONTEXT

Docent
ANNIEK PIERIK
JEROEN VISSCHERS

Tijdens dit hands-on werkcollege ga je aan de slag met diverse materialen om verschillende modellen, (concept) maquettes en objecten te maken. We onderzoeken samen het architectonisch begrip 'tektoniek' door architectuur telkens vanuit een ander vertrekpunt te benaderen. Wat gebeurt er als we architectuur zien als de kunst van het bekleden, of als constructie, of als stapeling of als uitholling van massa?

We combineren korte inleidingen op de betekenis van tektoniek voor de ontwerpcultuur met opdrachten waarin we experimenteren met de ideeën. We onderzoeken hoe structuur, materiaal en ruimtelijke ervaring samen komt als we vanuit een van de gezichtspunten ruimte gaan "maken". Tektoniek draait om meer dan techniek, wat vertellen gebouwen door de manier waarop ze gematerialiseerd en geconstrueerd zijn? Een van de avonden, bij goed weer wellicht twee, verruilen we de werkplaats dan ook voor de binnenstad als we gebouwen gaan "lezen"; wat vertellen de gevels van onze stad ons?

Praktisch
College Kwartaal 4
Donderdagen 19.00 – 21.00
Bijeenkomsten: 7
Studiebelasting: 2 ECTS
Deelnemers: 20

LANDSCHAPSMORFOLOGIE – VERHALEN IN HET LANDSCHAP

Categorie
PRAKTIJK IN CONTEXT

Docent
SJOERDIEKE NICHOLSON-
FEENSTRA

Praktisch
College Kwartaal 4
Thursdays 19.00 – 21.00
Sessions: 7
Study load: 2 ECTS
Participants: 16

Het landschap zoals je dat om je heen ziet is een resultante van eeuwenoude processen die het gevolg zijn van de interactie tussen mens en natuur. Niets staat hier zomaar. Achter elke bocht in een dijk, boom langs een slootkant of glooiing in een akker gaat een verhaal schuil. Als je als ontwerper ecologie, en de bodem en water als basis wilt nemen voor je ontwerp, is het belangrijk om deze verhalen te leren kennen. Wat is door de tijd heen de impact van deze processen op de habitat van mensen, dieren, en planten geweest? Door tijdens een schetsexcursie met de voeten in de klei te gaan staan leer je de cultuurhistorische en ecologische gelaagdheid van het landschap van dichtbij herkennen. Met deze kennis in de hand kun je als ontwerper begrijpen hoe je in deze processen vervolgstappen zou kunnen nemen.

Tijdens de werkcolleges, de excursie en door middel van zelfstudie leer je de gelaagdheid van een klein fragment van het Nederlandse polderlandschap in de delta begrijpen door het verhaal van dit fragment te tekenen. Je leert hoe je schetsmatige handtekeningen kunt inzetten om verhalen te vertellen, vanuit je eigen persoonlijke ervaring en manier van werken.

VELDONDERZOEK: WONEN OP DE INDISCHE GALERIJ

Categorie
DISCIPLINES & CONTEXT

Docent
ROXANNE VAN HOOF & CLAUDIO
SUCCUCCI

What's a ghost? Is a postcard a ghost? Is a bruise a ghost? There's a lot of different ghosts. What are the things in our body that we can't get rid of?

In this course we use the idea of the ghost and the ghost story to explore literature, history and narrative writing. We see the ghost as any appearance of the past – or future – in the present. Ghosts are that which keeps returning. Old buildings, memories, forgotten past and invisible systems are just some of the ghosts that haunt our everyday. We will work to build a library of references through collective reading sessions of different source materials, varying from novels and poetry to essays and journalistic articles. These references and the understanding of diverse forms of writing find their application in the writing of a ghost story.

Praktisch
College Kwartaal 4
Donderdagen 19.00 – 21.00
Bijeenkomsten: 7
Studiebelasting: 2 ECTS
Deelnemers: 20

Cultural theory aims to look at different creative disciplines and understand them as a meaningful part of our own work as architects. We examine the larger cultural context and consider we can relate. We explore sources beyond architecture as a resource for our own practice and expand the idea of what architecture can be. This year the course is centered around the idea of narrative writing, both fiction and non-fiction. This course is English spoken – the exercises and feedback are in Dutch or English

Rotterdamse Academie van Bouwkunst

S2